

ANYAGVÁLTÁS

„Jól tudom, hogy a lélek, legalább e földi életben minden erejét a testből szívja, s tudom, mily színtelenné válik a kultúra, mely a testiségtől elszakadt. Nem, mint a Középkor. Mert ez a nagyszerű korszak, amely a test feltámadását hirdette, még legéteőbb szárnyalásában is magával vitte a testet.”

-Babits Mihály

Paragi András Bence
Révész Tanás Ákos
Konzulens: Balázs Mihály DLA
TDK
2021
BME Építészmérnöki Kar

1997

Fikkasztó melegben hűs szellő simogatja arcomat. A ~~Sarlo~~ Sarló utcai panel tornyunk ablakából nézem, ahogy a gyártelep lassú élete folyik és felülte, ahogy a kéményekből magassra szökik a füstös opálos anyag az éterbe. Vajon mi történik az anyaggal odabenn azokban a rideg embertelen terekben? Jobbra a pakura tároló fémesen fénylő kör alapú henger formájú tömege, melyet egy vastag betonfal ölel körül. A falon nyílás sehol, csak 4 méssziről is riktó kék lépcső. Egy munkás épp felmegy a hozzám legközelebb esőn. A tetőjén egy pár pillanatra megáll, és büszkén végigtekint a telepen, aztán lemegy és beérkezik a fal és a tartály közötti zárt és mégis nyitott térbe. Szétvész a csövek között, valamit babrál, aztán visszaindul. Miután a falon tübra ért, lassan eltűnik valamelyik épület belsejében. Vajon milyen lehet a tartály belsejéről? Milyen érzés lehet a sötét belső világosságban hallani kopogó lépteimet és csak hang által érzékelni a teret?

2021

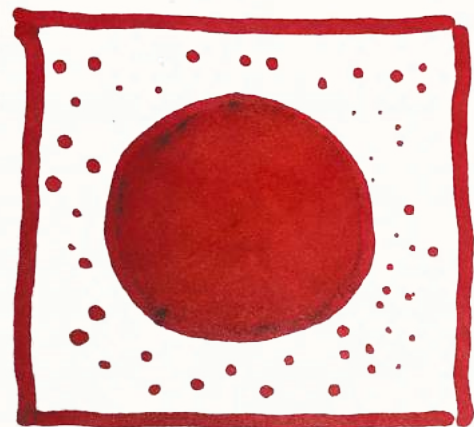
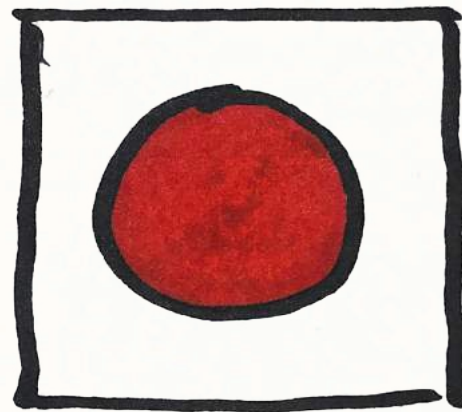
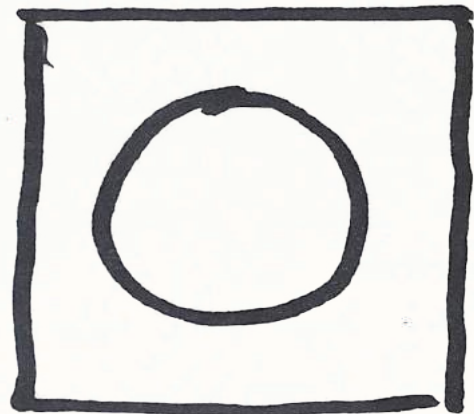
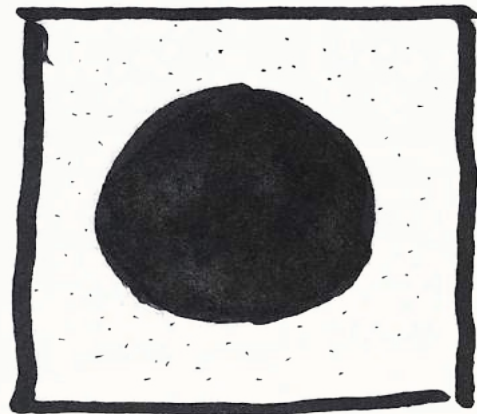
A VONAT ABLAKÁBAN FELSEJLIK AZ
ŐSEI KÖZBEN AZ EGYKORI KIRÁLYI SZÉK-
HELY BETON ÉS IPARI RENGETEGE.

A HANGOSBEHONDÓN A MÁR MEGSZOKOTT
GÉPIES NŐI HANG FOGAD. SZÉKESFEHÉR-
VÁR VASUTÁLLOMÁ'S! Kicsit még álmos-
kásan, DE NEKIVÁGOK A VÁROSNAK, HOGY
AZ ÉVEK SORÁN MAGAM MÖGÖTT HAGYOTT
MILIÓT ÚJRA LÁSSAM. AZ ÁLLOMÁ'STÓL
KIERVE VAGY ÚT FOGAD. PANEL HAZAK,
AUTÓK, VONATOK, UTÁN SIETŐ EMBEREK,
ÖREG RESZEGESEK A PADOKON.

A BELVÁROSBA BEÉRVE ISMERŐS SZÜK,
BARÁTSÁGOS UTCAK KÖSZÖNTENEK, EGY
REGI KOR MARADVÁNYAI TÁRULNAK
ELEMEK ÉS IZGATOTTAN FEDELEM FEL ÚJRA
A HÁZAKAT, AZ ANYAGUKBAN ÉS FORMÁ-
JUKBAN MEGRAGADT TÖRTÉNELMET,
TÖRTÉNETEKET. PILASZTEREK, SZEMÖL-
DŐK PÁRKÁNYOK, TAGOZATOK. MIND
JÓ ISMERŐSÖK A MÚLT HÉTEN ÉJZSA-
KÁKON A TANULMÁNYOZOTT TANKÖNYV
LAPJAIRÓL. MIUTÁN FELISMERTEM
PÁR BAROKK, KLASSZICISTA ELEMET,
AMI HATALMAS MEGELEGEDESSSEL TÖL-
TÖTT EL ELINDULTAM HAZAFELE!

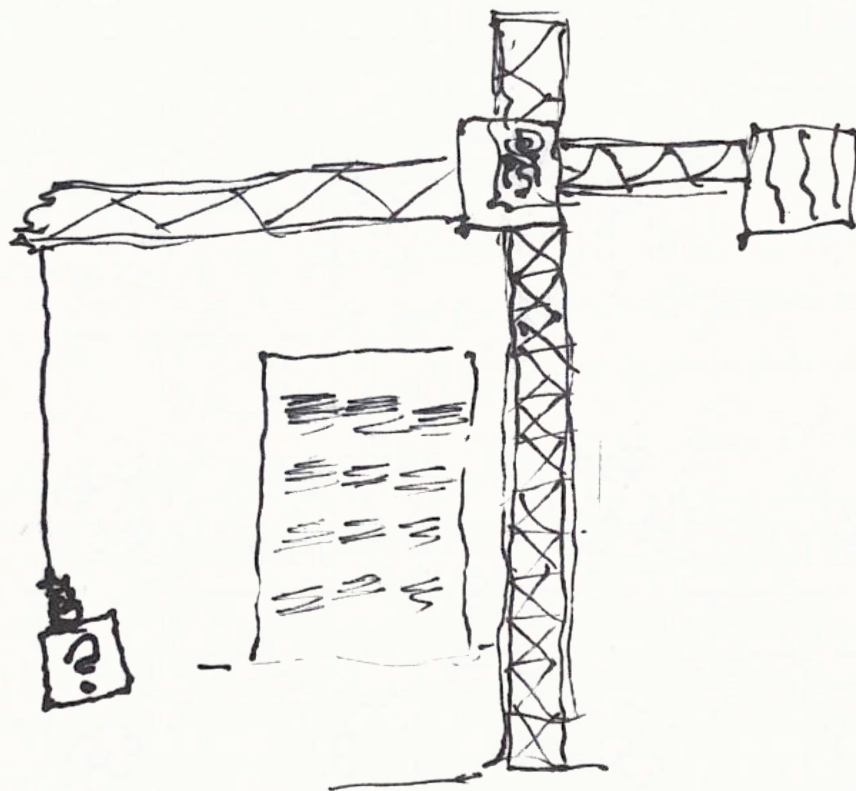
VISSZATÉRTEM LASSAN GYERMEKKOROM
SOK TÖRTÉNETTEL, ERZÉSSSEL MEGTÉLT
PANEL ~~DISZLETÉINEK~~ DISZLETÉINEK,
KICSIT KIDEG VILÁGÁBA. JÓ VOLT
HAZATÉRNI, DE NEM CSAK EZÉRT JÖTTEM,
HAZA. A FŐ CÉL A GYERMEKKOROH-
BAN ÁMULATBA EJTŐ IPARTELEP
BELSŐ VILÁGÁNAK FELDERÍTÉ'SE,
AMIT ANNYIT KEMLELTEM. ITT SE
PILASZTEREK, SE TAGOZATOK NEM
VÁRTAK, CSAK TISZTA FUNKCIONÁLIS
FORMÁK. ELINDULTAM. A LEPSŐN
LEFELE LEPPDELVE ELMELÁSTAM,
MIERT IS ÉPÜLT AZ ERŐMŰ?
MINDEN A HÁBORÚVAL VÁLTOZOTT
MÉG. A KÖRNYÉKBŐL SOKAN BEKÖL-
TÖZTEK A VÁROSBA. HIRTELEN GOMBA
MÓDJÁRA KEZDTEK KINÖNI A PANEL
BLOKKOK, AMELYEK A TÁVHŐ ELLÁTÁ-
SÁT AZ IPARTELEP BIZTOSÍTÓTTA ÉVEK-
EN KERESZTŰL ÉS BANTÓAN FUNK-
CIONÁLIS ÉPÜLETEIVEL, EMBERTÉLEN
MILIOJÉVEL SZOLGÁLTA AZ EMBEREK
KENYELMÉT. A KAPUN KILEPVE
UTÁMBA AKADT EGY ELDOBOTT SÖRÖS
DOBOZ, ÉS FELRERÜGTAM. A PANEL-
HAZAK TAKARÁSÁBÓL ELŐBUKKANTAK

AZ ISMÉRŐS KEMENYEK, MELYEK
FÜSTJE MÁR NEM SZÁLL A MAGASBA.
ELJÁRT FELETTÜK AZ IDŐ. A FŐÜTRŐL
EGY KIS UTCÁN BEFORDULTAM ÉS
ELŐTÜNT A JÓL ISMERT PAKURA
TAROLD ÉLÜSTÖS FOLTJA. VAJON MI LESZ
ENNEK AZ IPARTELEPNEK A SORSA
-KÉRDEZTEM MAGAMBAN- HOGYAN
TALÁL AZ ÉMBER HELYET MAGNÁK
EBBEN AZ ANYAGNAK KÉSZÜLT TERBEN?
HA NEM TALÁL, MI TÖRTÉNIK A TERET
KÖRÜLVÉVŐ ANYAGGAL? OTT MARAD TALÁN
ÉS LASSAN AZ ENYÉSLETE' LESZ?
VAGY ELBONTJÁK ÉS FELHASZNÁLJÁK
MÁSRA ÉS ÚJRA FORMÁLJÁK? IGY
AZ ANYAG MEGMARAD MAGNÁBAN ÉS
LEHET, HOGY HORDOZOTT TÖRTÉNETE EL-
VESZIK. EZUTÁN JÖN VALAMI TELJÉSEN
ÚJ ANYAG, AMI ÚJ TERET FOG KÖZRE
ÉS TÖRTÉNETE AKKOR INDUL ÉS TELIK
MEG ÉMBERI TÖRTÉNETEKKEL, OTT
FELMERÜLŐ ÉRZÉSEKKEL. VAJON EZEK
A GONDOLATOK IS BEEPÜLNEK A
PAKURA TAROLD ACÉL ÉS BETON FALAS
SZERKELETEIBÉ?

2030

AZ ANYAG ÉRTÉKKE VÁLT. A FO-
LYAMATBAN LEVŐ ÉPÍTKEZÉSEK
LEALLTAK, MEGAKADTAK, AZ ÜZEMEK,
GYÁRAK ADDIGI GYORS TERMELESE
LELASSUL. AZ ÉDDIGI TÁRGYAKAT,
ANYAGOKAT, AMIKET KIDOBTAH, MOND-
VÁN NEM ÉRTÉKES HIRTELEN ÉRTÉ-
KESSE VÁLTAK SZÁMOMRA. RAJÖVÖK,
HOGY AZ EGYSZERŰ, SEMMIRE KELLŐNEK
TŰNŐ TÁRGYAK, ANYAGOK MÖGÖTT
MENNYI TÖRTÉNET, SZELLEMI ÉRTÉK
REJLIK ÉS ÉZT MÁSKÉPPEN, DE EN
IS TOVÁBB TUDOM IRNI.

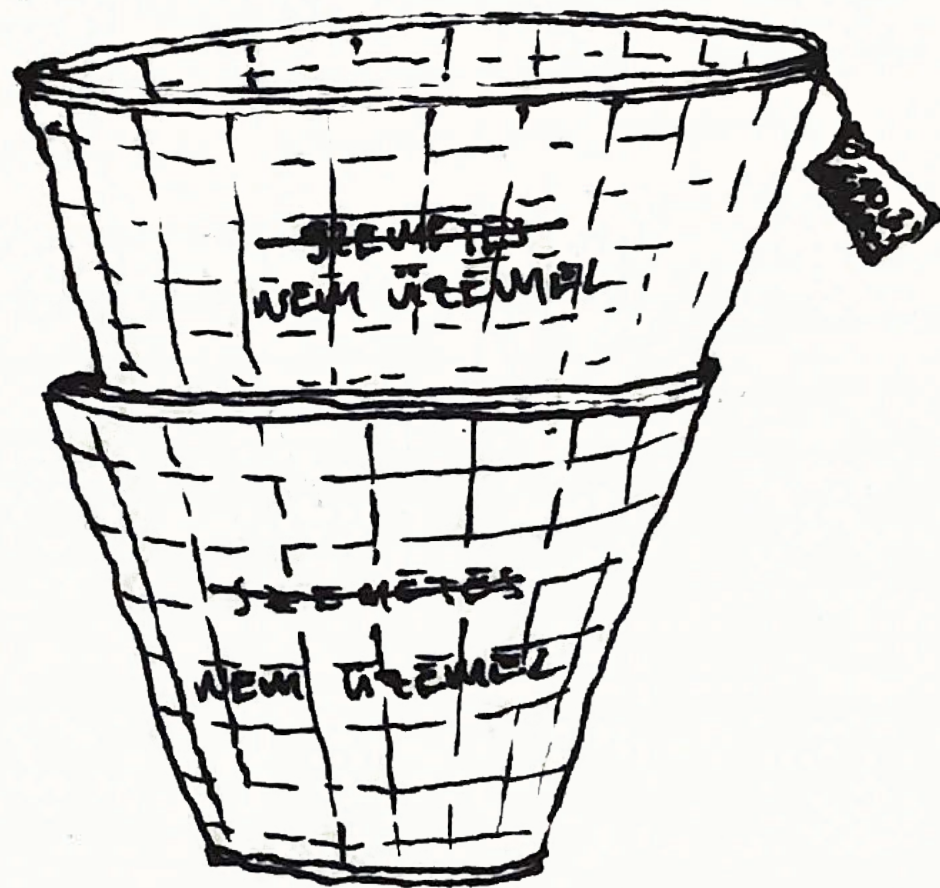
2037

KÖRÜTI LAKÁSON ABLAKBAN ÜLÖK.

NÉZEM MI TÖRTÉNIK AZ ALATTAM
ZAJLÓ VILÁGBAN. A FÖLD NYERSANYAG
TARTALÉKAIT FELÉMÉSZTETTÜK. NINCS
ÚJ ANYAG. ÉKORRA MÁR HOZZÁSZOKTAM,
EZEK MEGBECSÜLÉSÉHEZ. A SZEMÉTES-
VÖDÖR FOGALMA ~~MEG~~ HASONLA-
TOSSÁ VÁLT A TENGER NÉLKÜLI SZI-
GÉTEHEZ, ÉS ÁTFORMÁLÓDOTT A LEHETŐSÉ-
GÉK LADYJÁVÁ. A TÁRGYAK ÉRTÉKE AZ
ANYAG FELÉRTÉKELŐDÉSE MIATT MEG-
NÖTT ÉS ELKEZDETT ÉRTÉKET KÉPEZNI,
ÉS IGY ELINDULT USERE KERESKEDELHÜNK.
EZ ALAPJÁN VÁLTOZTATTA MEG AZ
ÁLTALÁNOS PARADIGMÁKAT. ÉPPEN IGY,
MINT A KÖZÉPKORBAN, Ahol az EMBERI
TÉST FELTÁMADÁSA ÉS az ANYAGBAN
VALÓ HIT NAGYON ERŐS VOLT. A FELHASZ-
NÁLT, DE FELHASZNÁLT MATERIÁKRA
AZ EMBEREK MÁR EGY PORLADÁSIG
ÖRÖK-ÉLETŰ DOLOGKÉNT TEKINTENEK.
EZ AZ EMBERI KAPCSOLATAIKRA IS
NAGY HATÁST GYAKOROLT, MEGERŐSÖDTEK

ÉS FELÉRTÉKELŐDTEK. VAJON MI
TÖRTÉNT AZ IPARTELEPPEL?

OTT MARADT A PAKURA TÁROLO FÉM
HENGERE, ÉS SOPRÓDIK AZ ENYÉSZET
FELÉ? VAGY ELBONTOTTAL ÉS ANYAGA
ÁTFORMÁLÓDOTT VALAMI MÁSSÁ?
Ha ELBONTOTTAK, ÚJ FUNKCIÓJÁBAN
VALAKI TUDJA VAGY ÉRZI A BELE-
RAGADT ~~TÖRTÉNETEK~~? TÖRTÉNE-
TEIT?

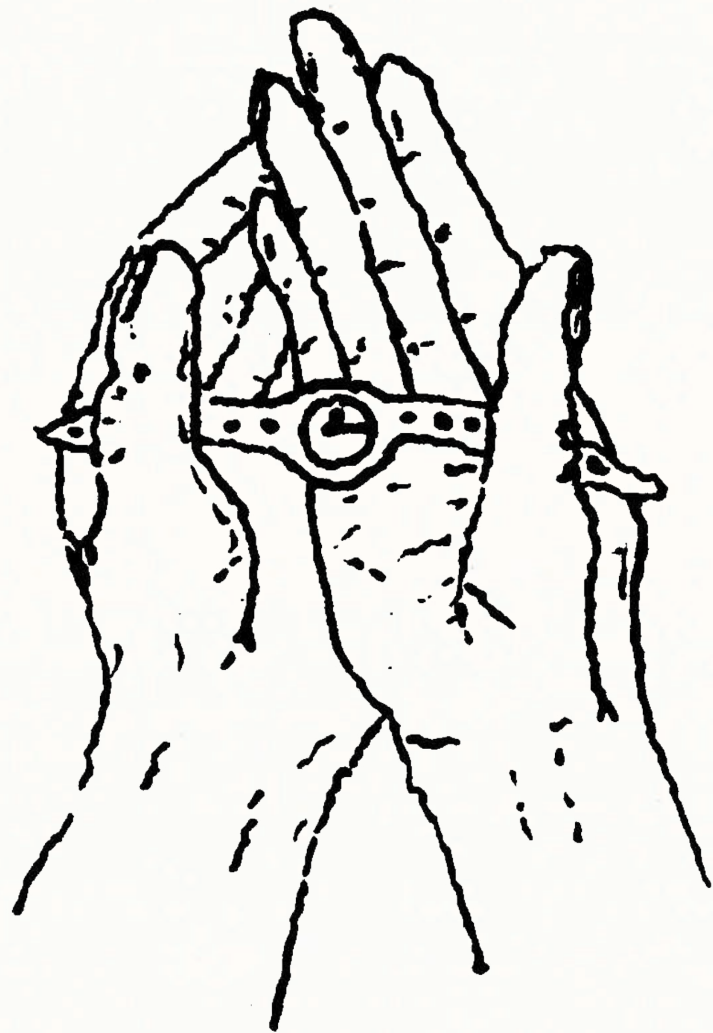
2043

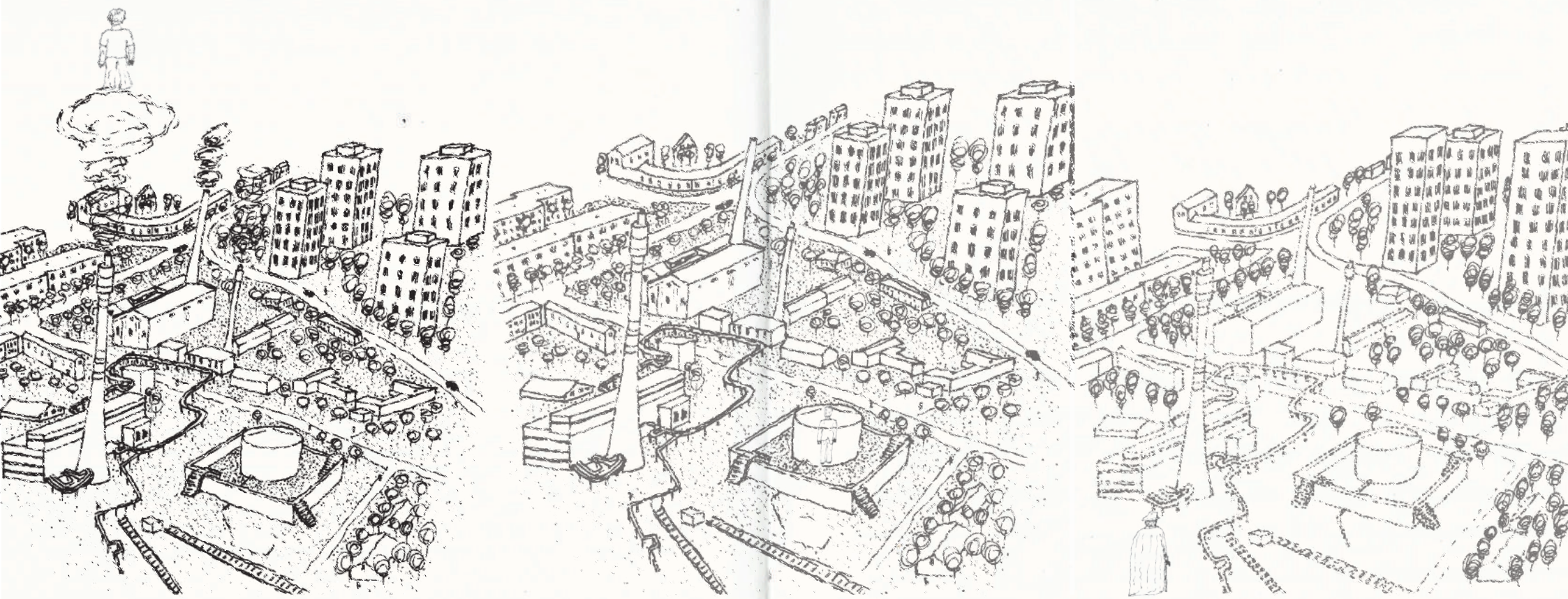
ÚJ ANYAGOKBÓL MÁR NEM ÉPÍTENEK. A TEREK, ÍGY AZONNAL MEGTELNEK ÉZERNYI REJTETT TÖRTÉNETTEL, AMIT LÁTNI NEM, CSAK ÉRZNI LEHET. A MÁRA TELJESEN KIÜRÜLT SZÉKESFÉHÉLVÁRI IPARTÉLEP NINCS HASZNÁLVA RÉGI FORMÁJÁBAN. AZ EMBEREK ÉRTE ANNAK ÉRTÉKES ÉS SOKAT LÁTOTT ANYAGAT FELHASZNÁLJÁK SZÁMTALAN ÚJ ÉPÜLET ÉS ÉSZKÖZ ÉPÍTÉSÉHEZ. A MATERIA IRÁNT AKKORA A TISZTELET, HOGY A HÁZAK, LAKÁSOK, TERMÉKEK LEÍRÁSÁHOZ AZ ANYAGOK TÖRTÉNETÉT IS ELKEZDI SZEREPÉLTETNI, MELLY SOK ESETBEN ÉRTÉKNÖVELŐ TÉNYEZŐ. AZ EGYKORI ERŐMŰ, AMELY LÜKTETÉSSEL LÁTHATATLANUL ÖSSZEKÖTÖTTÉ A TERÜLETET, MOST SZÉTESÉSSEL ÉS ÚJ FELVÉTELESEL FORDULHAT AZ ÉTERBEN, ELLEL ÚJDONSÜLT FUNKCIÓT ÉS ÉRTÉKET NYERVE.

2059

ÓRÁT ÉPÍTÉK. \equiv EGY MÁR REND-
KIVÜLI MÓDON ~~ELKÖR~~ ELKÖRÖDÖL-
DÖTT VÉkony VAS DARABBÓL, AMELY-
NEK PONTOSAN ISMEREM TÖRTÉNETÉT.
 \equiv KÖZBEN FÉLSEJLIK ELŐTTEM SÁRLO-
UTCAI PANEL ~~EL~~ LAKÁSUNKBÓL ELEM
TÁRUKÓ IPARI KOLOSSZUSOK NAGYSÁGA,
AMIK AMULATBA ÉJTETÉK GYEREK-
KOROMBAN ÉS, MOSTANRA MÁR ELTŰN-
TÉK. \equiv EZ AZ ÓRA, AMI KÉSZÜL, ANYA-
GA MIATT EGY EMLÉKEKBŐL ÉS TÖRTÉ-
NETEKBŐL KONSTRUÁLT ESZKÖZ,
MELYET NEM FOGOK AZ ÖRÖKKE-
VLŐSÁGIG HASZNÁLNI, DE ABBAN
BIZTOS VAGYOK, HOGY HA TÖRTÉNETE
ÉS SZELLEME NEM IS, ANYAGA AZ
ÖRÖKKEVLŐSÁGIG ÉL TOVÁBB A
FÖLD RÉSZÉKÉNT.

2471

*Csatt! És becsukódik a napló.
Felszáll a régmúlt pora, tüsszent egyet
a Régész aki múlt rétegeit kutatja.....*

gévelt szöveg:

https://drive.google.com/drive/folders/1mqOXI57NUogDGY1YRwb_DesJOgOOR8H1?usp=sharing

bibliográfia:

1. A SZÉPHŐ Zrt. története - 70 éve a város szolgálatában

https://www.szepho.hu/cegtortenet_-menedzsment

2. Gyarmathy Éva, *Egy átmeneti korszak nyűgei és áldásai*, 2012

<http://real.mtak.hu/8806/1/4.%20Digi2%20atmeneti%20kor%20nyugei.pdf>

3. Dávid Katalin *művészettörténész*, 2004. június 3.

https://drive.google.com/drive/folders/1mqOXI57NUogDGY1YRwb_DesJOgOOR8H1?usp=sharing

Clafontaine
GOLDLINE